

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การกระจายและลักษณะการทำสวน ไม้ผล เขตร้อนชื้นในภาคเหนือ
ของประเทศไทย : กรณีศึกษาสวน ไม้ผล ในเขตอำเภอลับแล
จังหวัดอุตรดิตถ์

ชื่อผู้เขียน นายสัมพันธ์ รอดหึงครุฑ

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิศาสตร์

คณะกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประหยัด ปานดี ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ สุรฤกษ์ กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส สุวรรณ กรรมการ

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการศึกษาเรื่องนี้ ต้องการหารูปแบบการกระจายของพื้นที่และ
ลักษณะการทำสวน ไม้ผล เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการใช้ที่ดินและพัฒนาระบบการทำสวน
แห่งนี้ ในการศึกษาเรื่องการกระจายของพื้นที่สวน ไม้ผล ใช้วิธีการสำรวจภาคสนาม การแปลจาก
แผนที่ และภาพถ่ายทางอากาศ เพื่อจัดทำแผนที่การใช้ที่ดิน แล้วหารูปแบบการกระจายของพื้นที่
สวน ไม้ผล โดยวิเคราะห์ความใกล้เคียง (Nearest Neighbor Analysis) เป็นสำคัญและ
ได้มีการวิจัยสนามด้วยการใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์ เกี่ยวกับลักษณะและสภาพของการทำสวน ไม้ผล
สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมจากกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรชาวสวน ไม้ผลในเขตอำเภอลับแล

ผลจากการศึกษาพบว่า รูปแบบการกระจายของพื้นที่สวน ไม้ผล มีลักษณะการกระจาย
แบบทั่วไป (Random distribution) โดยมีการกระจายไปทุกทิศทางไม่มีรูปแบบที่แน่นอน

และการทำสวนเป็นลักษณะสวนผสมป่าไม้ในรูปแบบที่เรียกว่า "วนเกษตร" (Agroforestry) โดยเกษตรกรแต่ละครัวเรือนปลูกไม้ผลหลายชนิดปะปนกัน ที่สำคัญ ได้แก่ ทุเรียน ลำปาง มังคุด เงาะ และอื่น ๆ ในพื้นที่ขนาดเล็กประมาณ 3-5 ไร่ในพื้นที่ป่าไม้ รวมทั้งมีการปลูกพืชไร่ พืช-สวนครัวบางชนิดอยู่ด้วย นับเป็นการเพิ่มความซับซ้อนของระบบนิเวศเกษตรของสวนไม้ผลแห่งนี้ อันส่งผลโดยตรงต่อการอนุรักษ์ป่าไม้ ดิน และน้ำเป็นสำคัญ ส่วนการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ทางการเกษตร ทั้งในด้านการเตรียมดิน การใช้พืชคลุมดิน การให้น้ำ การใช้ปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช ปรากฏว่ามีการนำมาใช้กันน้อยมาก เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำ รายได้ต่ำ และขาดการยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตรสมัยใหม่

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา คือ การพัฒนาและปรับปรุงระบบการเกษตรแบบ วนเกษตร ในเขตอำเภอลับแล อย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดประโยชน์จากการใช้ที่ดิน ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และให้มีการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ในการทำสวนไม้ผลแก่เกษตรกร เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงระบบการทำสวนไม้ผลให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

Research Title The Distribution and Characteristics of
 Tropical Orchard in Northern Thailand :
 A Case Study of The Orchards in Amphoe
Laplae, Changwat Uttaradit.

Author Mr. Sumpun Rodpuengkru

M.S.(Geography) Master of Science in Geography,

Examining Committee : Assist.Prof.Prayad Pandee Chairman

Associate Prof.Dr.Vanpen Surarerks Member

Associate Prof.Dr.Manat Suwan Member

Abstract

The purpose of this study is to investigate the distribution pattern and characteristics of orchard farming in order to be a guideline for land use planning and development. The methods which were used in finding the distribution of orchards are field survey; and topographic map and aerial-photo interpretation in order to make a land use map. Then the Nearest Neighbour Analysis was used to analyze the distribution pattern of orchards. A field survey was carried out by interviewing farmers in Amphoe Laplae to collect

information about the characteristics, condition, and socio - economics of orchards.

The result of the study shows a pattern similar random distribution which spreads in all directions. The characteristic of orchards was found to be mixed with forest; this called agroforestry. Each farmer grows many fruit trees in the same plot. These are durian, lancet, mangosteen, and rambutan. Average size of plot is 3-5 rais. Field-crop and some vegetables are also found in the orchard. This makes the orchard ecosystem having more complexity. Such practice directly impacts on the forest, soil, and water conservation. New agricultural technology, such as soil preparation, mulching, watering techniques, and the use of fertilizer and pesticides, are not much used by farmers because they have less education, low income and they are not interested in agricultural innovation.

The suggestions from the study are agroforestry in Amphoe Laplae should be developed to be systematic to cause efficient land use; and also training should be carried out in order to develop and improve the orchard farming system to more progressive.